

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar Naturvårdsverkets rapport Redovisning av regeringsuppdrag att se över systemet för avgifter för sådan prövning och tillsyn som sker enligt miljöbalken och Statskontorets rapport Redovisning av regeringsuppdrag – Översyn av systemet för prövning och tillsyn som sker enligt miljöbalken

Er beteckning: M2020/02050, M2022/0679

Sammanfattning

Utgångspunkten för besvarande av remissen har varit Naturvårdsverkets regeringsuppdrag. Länsstyrelsen tillstyrker i stort Naturvårdsverkets förslag i regeringsuppdraget att se över systemet för avgifter för sådan prövning och tillsyn som sker enligt miljöbalken. Förslagen innebär att avgifterna görs mer lättbegripliga och förutsebara samt att principen förorenaren betalar tillämpas i en större utsträckning så till vida att prövningsavgiften för miljöfarlig verksamhet ersätts med en ansökningsavgift. Länsstyrelsen ser dock att det finns än mer att göra för att få avgifterna mer lättbegripliga och förutsebara. Bland annat innebär förslagen kring tillsyns- och ansökningsavgifter för miljöfarlig verksamhet ett behov av utökad administration för Länsstyrelsen med återbetalning av delar av ansökningsavgift och nedsättning av tillsynsavgift i efterhand. Detta kan innebära att avgifterna ändå blir svåra att förutse för verksamhetsutövare.

Länsstyrelsen ser fördelar med att avgifter för såväl prövning som tillsyn tillförs länsstyrelserna direkt för att minska administrationen och öka transparensen kring avgifterna. Förslagsvis utreds fördelningen av avgifter till länsstyrelserna i en separat utredning. Länsstyrelsen ser vissa farhågor med vissa av de föreslagna ändringarna. Nedan redovisas Länsstyrelsens detaljerade synpunkter på regeringsuppdraget. Rubriksättningen nedan följer av Naturvårdsverkets regeringsuppdrag.

5.1.2 Ansökningsavgifter för provning ersätter dagens årliga avgifter

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget med nedanstående tillägg.

När en verksamhet lägger ner driver Länsstyrelsen frågan om att gällande tillstånd ska återkallas för att tillstånd med omoderna villkor fortsatt inte ska kunna nyttjas. I och med att en ansökningsavgift för återkallelse av tillstånd införs saknas det incitament för verksamhetsutövaren att ansöka om sådan återkallelse när en verksamhet slutligen lägger ner. Detta skulle kunna justeras genom att författningsförslaget i 2 kap. 4 § förordningen (1998:940) om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken, FAPT kompletteras med ett undantag om att avgiften inte ska tas ut om verksamheten slutligen har upphört.

Länsstyrelsen ser en risk för en ökning (anhopning) av antalet tillståndsprövningar för miljöfarlig verksamhet inför införandet av ansökningsavgifter på samma sätt som när miljöbalken infördes. I samband med detta kan finns även risk för undermåliga ansökningshandlingar.

5.1.7 Timavgift utgår vid extraordinär tillsyn och tillsyn av anläggningsarbeten som utförs med stöd av ett igångsättningsmedgivande

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om nedanstående beaktas.

Länsstyrelsen anser att möjligheten att ta ut kompletterande timavgift för extraordinär tillsyn är ett bra komplement till de årliga tillsynsavgifterna, i de fall en verksamhet missköts eller det inträffar en allvarlig driftstörning eller olycka. I 2 kap. 13 § FAPT anges kriterier för när sådan timavgift ska betalas. Länsstyrelsen anser Naturvårdsverket behöver ta fram vägledning kring kriterierna. När villkor inte följs kan påverkan på människors hälsa eller miljön vara av varierande allvarsgrad. Det bör per automatik därför inte krävas att timavgift betalas i samtliga fall då villkor inte följs. Det skulle innebära en onödig administration för Länsstyrelsen.

5.1.10 Tillsynsavgifterna betalas i efterhand

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget men noterar att genomförandet av detsamma innebär en stor administration för Länsstyrelsen.

Naturvårdsverkets utredning föreslår att tillsynsavgifter för miljöfarlig verksamhet ska betalas i efterhand. Fördel med sådant upplägg är att vid behov kan avgiften nedsättas ifall tillsynsinsatsen över tid varit lägre än

vad årsavgiften motsvarar. Länsstyrelsen behöver i så fall regelbundet bedöma om det finns skäl att sätta ned avgiften. Bedömningen bör enligt utredningen inte grundas på genomförd tillsyn under ett år utan en bedömning av ett ungefärligt snitt under en treårsperiod. Länsstyrelsen konstaterar att för att avgöra om behov av nedsatt avgift föreligger kommer det krävas en omfattande administration på objektsnivå för varje enskilt tillsynsobjekt. Det råder osäkerhet kring om länsstyrelsernas IT-system är lämpade för att hantera dessa tillkommande behov på ett rationellt sätt eller om det krävs utveckling av system. Sådan utveckling tar tid och innebär ökade kostnader. Naturvårdsverkets översyn av årliga tillsynsavgifter för miljöfarlig verksamhet kan även innebära att beslut om avgift för ca 220 verksamheter behöver fattas vart tredje år, vilket blir en ökning av administration i förhållande till dagens situation. Dispositions rätt för de årliga tillsynsavgifterna bör tillfalla Länsstyrelsen för att få en tydligare återkoppling till den tillsyn som ska bedrivas.

I nuvarande FAPT är det tillståndets omfattning som styr vilken tillsyns- och provningsavgift som ska gälla för en miljöfarlig verksamhet. Avgift tas ut för den verksamhet som tillståndet medger även om tillståndet inte nyttjas i alla delar fullt ut. Utredningen föreslår enligt 2 kap. 11 § FAPT att årlig tillsynsavgift ska betalas för det kalenderår som följer på det år då verksamheten påbörjades. Länsstyrelsen drar slutsatsen att den årliga tillsynsavgiften för verksamheten ska tas ut för de delar av verksamheten som bedrivs och inte vad tillståndet medger vilket stämmer överens med intentionerna att avgifterna ska tas ut i slutet av året (när tillsynen har genomförts) och sett över en längre period samt utgöras av en motprestation av tillsynsmyndigheten. Detta behöver i så fall tydliggöras i den vägledning till FAPT som Naturvårdsverket åtagit sig att ta fram.

Länsstyrelsen konstaterar att det från avgiftssynpunkt blir viktigt att provningsmyndigheten alltid föreskriver om att verksamhetsutövaren ska anmälan till Länsstyrelsen (tillsynsmyndigheten) när tillståndet tas i anspråk, för att veta när årlig tillsynsavgift kan påföras.

5.2.2 Avgifterna för tillsyn och anmälan höjs

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

Länsstyrelsen ser en risk med den avgiftshöjning som föreslås för provning av en anmälningspliktig vattenverksamhet. En avgiftshöjning på ca 64 % kan upplevas som stor, i proportion till den verksamhet som ska utföras, och det kan innebära att verksamhetsutövare drar sig för att göra en anmälan till länsstyrelsen. Följden kan bli att verksamheter inte kommer till vår kännedom, eller att fler tillsynsärenden genereras.

5.4.1 Nya och ändrade prövningsavgifter samt nedsättning

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget med följande tillägg.

I dag saknas möjligheten att ta ut avgift för strandskyddsdispenser om de handläggs samtidigt som ett vattenverksamhetsärende. Länsstyrelsen välkomnar därför detta förslag.

Införande av nedsättning av prövningsavgift vid samprovning av flera ärendeslag inom 7 och 12 kap. miljöbalken som prövas samtidigt är bra då saknas i dag.

En del prövningsavgifter föreslås höjas och ett par nya avgifter föreslås införas. En farhåga är att det kan komma att leda till fler tillsynsärenden och negativ påverkan på naturmiljön om verksamhetsutövare inte söker de dispenser med mera som behövs. Det kan även leda till att Länsstyrelsen får lägga mer tid att motivera att prövningsavgifter ska sättas ned eller efterskänkas om det till exempel är ideella föreningar som söker.

Förslaget att Naturvårdsverket ska få i uppdrag att utreda om avgift för provning av 12 kap. 6 § miljöbalken ska införas välkomnas. Det är en ärendegrupp med många ärenden och i dagsläget saknas möjlighet att ta ut någon avgift.

Länsstyrelsen saknar möjlighet att ta ut avgift för tillsyn inom biotopskydd eller andra områdesskydd. Detta bör om möjligt utredas vidare.

Länsstyrelsen anser att det vore en fördel om även prövningsavgifter tillförs respektive länsstyrelse.

5.6.1 Kap. 2 Avgifter för miljöfarlig verksamhet

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget med nedanstående tillägg.

Länsstyrelsen gör bedömningen att det smugit sig in ett fel i författningsförslaget 2 kap. 1 § punkt 1 FAPT och att det i stället för hänvisning till 9 kap. 6 a § miljöbalken borde vara 9 kap. 6 § miljöbalken. Vidare behövs ett tillägg av följande punkt 6:

6. verksamhet som söker tillstånd efter föreläggande enligt 9 kap. 6 a§.

I författningsförslaget 2 kap. 2 § FAPT anges att ”en årlig tillsynsavgift ska betalas av den som driver en miljöfarlig verksamhet och som har ett sådant tillstånd som avses i 9 kap. 6 § eller 6 a § miljöbalken”.

Hänvisningen till 9 kap. 6 a § borde tas bort eftersom det inte avser

tillståndspliktiga verksamheter och då är Länsstyrelsen aldrig operativ tillsynsmyndighet.

Enligt författningsförslaget 2 kap. 4 § punkt 2, FAPT anges att "För en prövning av hela verksamheten enligt 9 kap. 6 a § miljöbalken ska en ansökningsavgift utgå med 100 procent av angivet beräkningsbelopp för verksamhetens avgiftskod enligt bilagan". Så vitt Länsstyrelsen erfar innehåller bilagan bara avgiftskoder för tillståndspliktiga verksamheter, vilket det inte rör sig om i detta fall. Lämpligen införs i stället ett fast belopp för prövning av hela verksamheten enligt 9 kap. 6 a § jfr 2 kap. 4 § punkt 8. Enligt Länsstyrelsens begränsade hantering av sådana prövningar konstateras att denna typ av ärenden kan vara komplexa, innehålla kraftiga motstående intressen och innebära överklaganden.

Länsstyrelsen föreslår att lydelsen av 2 kap. 11 § FAPT justeras så att årlig tillsynsavgift tas ut under första kvartalet nästkommande år för att Länsstyrelsen generellt har en hög arbetsbelastning inför årsskiftet. Vidare bedöms det lämpligare att skicka ut fakturor i början av kalenderår.

5.6.6 Övergångsbestämmelser till ändringsförordningen

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

Den andra övergångsbestämmelsen hänvisar till "i 2 kap. 7 § om en tilläggsavgift.". I författningsförslaget innehåller den aktuella paragrafen bestämmelser om omprövning, vilket innebär en felaktig hänvisning.

För att avgöra vilka verksamheter som har relativt nya tillstånd och som omfattas av övergångsbestämmelserna där årlig prövningsavgift ska tas ut under 10 år efter att grundtillstånd vann laga kraft kommer det krävas en kvalitetssäkring av Länsstyrelsens handläggare.

Länsstyrelsen anser att det finns en oklarhet i den tredje övergångsbestämmelsen vad gäller verksamheter som söker tillstånd under den pågående 10 årsperioden med årlig prövningsavgift. Ska dessa betala/inte betala ansökningsavgift?

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helena Jonsson med miljöskydds-handläggare Li Blomqvist som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Emma Willaredt, enhetschef Håkan Wirén, vattenhandläggare Mari Lindh och naturvårdshandläggare Mari-Janne Möller medverkat.

Kopia

Regeringskansliet, m.me@regeringskansliet.se

Länsledningen, helena.jonsson@lansstyrelsen.se

Naturavdelningen, mari.lindh@lansstyrelsen.se, mari-janne.moller@lansstyrelsen.se

Samhällsavdelningen, emma.willaredt@lansstyrelsen.se,
hakan.wiren@lansstyrelsen.se